

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre* kertoo (Demari 1.6.), että EU:n uusi perustuslaki ei uhkaa suomalaisia hyvinvointipalveluja, vaan koulutus-, sosiaali- ja terveyspalveluista päättäminen säilyy jatkossakin omassa kansallisessa päätösvallassa. Suomi oli kesäkuun alkuun mennessä saanut tämän vaatimuksen taakse jo ainakin kymmenen jäsenmaata, ja puheenjohtajamaa Irlanti oli muuttanut tältä osin perustuslakiesitystä.

”Sinikka Mönkäreen mukaan Suomi on saanut haluamansa olemalla järeäpäinen ja pitämällä kiinni tavoitteistaan perustuslain valmistelun jatkuessa hallitusten välisessä konferenssissa (HVK).”

Hyvä Suomi! – tähän asti. Pitäkää linjasta kiinni loppuun saakka.

Maaliskuun alussa toteutettu *alkoholijuomien veroale* oli toukokuun loppuun mennessä lisännyt väkevien juomien, erityisesti kirkkaiden viinon myyntiä enemmän, kuin laskelmat ennakoivat, mutta toisaalta Viron EU-jäsenyyden alku ei ollut käynnistänyt sellaista viinarallia kuin odotettiin. Jos kesän yli mennään samoilla trendeillä, kaksi johtopäätöstä on tehtävissä. Viinan kotimainen veroale on tehnyt juuri sen tehtävän, jo-

ta varten se toteutettiin: turisti- viinan hyöky padottiin. Ja jos hyökyaalto ei kesälläkään nouse, syksyllä on mahdollista poistaa osa nimenomaan väkevien veroalesta eli nostaa niiden verotusta.

Korkein oikeus on tehnyt merkittävän *ennakkopäätöksen*. Selostus koko dekkarimaisesta prosessista ja kaikkien oikeusasteiden päätösten perusteluista löytyy osoitteesta [www.finlex.fi/korkein_oikeus/ennakkopaatokset/KKO 2004: 8 Testamentti](http://www.finlex.fi/korkein_oikeus/ennakkopaatokset/KKO_2004_8_Testamenti).

Pelkistettynä tapaus on seuraava. Aviopari Heikillä ja Lealla on huomattava maa- ja metsäomaisuus ja neljä lasta. Heikki ja Lea ovat tehneet testamentin, jonka mukaan kaikki omaisuus menee tasapuolisesti kaikille lapsille – kunhan siitä ensin on vähennetty tytär Liisan ennakkoperintönä saama kiinteistö. Liisan mielestä testamentti tekee hänelle vääryyttä. Heikki kuolee 6.9.1994.

Ensimmäiset merkit äiti Lean muistin heikkenemisestä ovat 1970- ja 1980-luvulta. Puolisonsa Heikin kuoleman aikaan Lea sairastaa jo niin vaikeaa Alzheimerin tautia, ettei pysty enää hoitamaan asioitaan, ja siksi hänelle hankitaan paikka vanhusten hoitokodista. Tytär Liisa käy äiti Leaa vanhustenkodissa ahkerasti katsomassa. Niinpä 12.1.1995, neljä kuukautta miehensä Heikin kuoleman jälkeen, Lea allekirjoittaa uuden testamentin, jonka mukaan kaikki omaisuus menee tytär Liisalle, jolla on oikeus maksaa muiden

lasten lakiosat rahana. Äiti Lean henkisen kelpoisuuden toteaa hyväksi kaksi Liisan palkkaamaa asianajajaa, jotka myös ovat testamentin todistajina. Vuotta myöhemmin Lea tekee uuden testamentin, jonka mukaan perintö jaetaan tasan kaikkien lasten kesken. Kuukauden kuluttua tästä Lea tekee uuden testamentin, jonka mukaan kaikki omaisuus menee Liisalle.

Muut lapset kuin Liisa vievät asian oikeuteen ja vaativat, että ainoa pätevä on Heikin ja Lean yhdessä tekemä testamentti, koska Alzheimeria poteva Lea oli sekä Liisan että myös muiden lasten painostettavissa ja manipuloitavissa, mitä osoittaa testamenttien siksak-kuvio (minkä muut lapset halusivat vastatestamenteilla juuri demonstroida). Käräjäoikeus oli samaa mieltä, hovioikeus päinvastaista, mutta korkein oikeus palautti käräjäoikeuden päätöksen voimaan. Liisan linja hävisi, muut lapset voittivat.

Miksi päätös on tärkeä? Se osoittaa, että myös oikeuslaitoksessa on pysähtymässä sen 1990-lukulaisten viidakon moraalin voittokulku, jonka mukaan oman edun tavoittelussa kaikki keinot ovat sallittuja.

Olipa kerran erään kaupungin päiväkotien henkilökunnalle *draamakoulutusta*, jonka teemana oli ”Työyhteisön vuorovaikutus draaman ja ilmaisun keinoin”. Yksi tehtävistä oli seurava. Jokaiselle jaettiin pelikortti, jota ei saanut katsoa, vaan pitää otsalla kuvapuoli ulospäin. Kou-

luttajien ohje oli, että niihin, joilla oli iso kortti (sotilaasta ässään), muiden piti suhtautua arvostavasti ja kunnioittavasti. Pieniä kortteja (kakkosesta viitoseen) kantavien suhteen taas piti olla välinpitämätön ja etäinen. Niin me kaikki viisikymmentä lähdimme kiertämään salia kortit otsalla. Ei mennyt kauan, kun tajusin kantavani vallan isoa korttia, sillä suorastaan kylvin sosiaalisessa päivänpaisteessa. Nopeasti löysin itseni keskeltä salia – ja kaikilla lähettyvillä olevilla näytti myös olevan iso kortti. Kakkoset ja kolmoset loitontuivat salin seinustoille, ja meitä keskellä olevia kiertelivät ja meillemme kaikkea huomiotaan tarjoilivat kuutosten ja seiskojen tavikset. Olo oli kuin kuningattarella (mikä kortti minulla myös oli) – kunnes kouluttajat vaihtoivat säännöt päinvastaiseksi. Nyt pienet kortit olivat jotain, isot eivät mitään. Koin salamannopean sosiaalisen romahduksen. Pienen, mutta harvinaisen todentuntuisen tyhjyyden jälkeen huomasin olevani yksi innokkaimmista uuden eliitin eli pikkukorttien huomiota hakevista – kaikkien muiden isojen korttien eli entisten suuruuksien tavoin.

Runoilija *Ilpo Tiuhosen* uusi koelma on valmistumassa. Tiuhonen viimeisteli sitä Lempäälässä ja kokoelma on saanut lopullisen nimen:

”Mikä on se ryyppy jonka runon letukka (Chevrolet de poésie) vaatii lähteäkseen käyntiin? Olkoon nimeltään oikku. Semmoista ei voi baareista tilata, mutta sattumukset sen syntyä voivat edesauttaa. Lueskelin Saa-ritsan Pessoa-suomennoksia algarvelaisella terassilla, kun pöy-

tään tuli oululainen autokauppias ja alkoi puhua mieskuorolaulusta. – Mutta nyt olemme jo ehtineet lundesaunaan Lempäälään, jään tasalle. Painuin lauteilta alastomana pakkaseen, jota Portugalissa ei mielletäisi EU:hun kuuluvaksi. Meillä soi kylmyys, vedet vai. Missä mentiin? Madridissa oli räjähtänyt, Karita Mattila esiintynyt MET:issä alasti, itse olin hankkinut uudet lukulasit ja kirjoittanut runoja lukemisen ylistykseksi ja suloisesta turhuudesta hyötyä ja hektisyyttä vastaan. Ja kuoleman kiireettömyydestä. ’Ihana elämä’ tuntui liian pyöreältä kirjan nimeksi. Edellisenä päivänä olimme seuranneet kirkossa ortodoksista palvelusta, sen laulua. Hiljaisuutta mutta myös avaraa ja laajaa, kuten Atlantin mainingit yöllä. ’Largo’. Se on hyvä nimi.”

Syyrian kreikkalainen *Lukianos* (n. 120 – n. 180) kirjoitti paljon, muun joukossa tutkielman ”Miten historiaa on kirjoitettava” (suomentanut Faros-Kustannus 2002). Monet kirjan ohjeet ovat edelleen käypää tavaraa:

”Historialla on vain yksi tehtävä: kertoa, miten asia on tapahtunut.”

”Jokaista, joka palvelee nykyisyyttä, voidaan syystä pitää imartelijana, jolle historia jo alusta pitäen on kääntänyt selkensä aivan kuin urheilu kosmetiikalle.”

”Hänen kielensä ylin päämäärä olkoon esittää asia tarkasti ja valaista sitä mahdollisimman kirkkaasti, ei käyttämällä tunte-mattomia tai harvinaisia sanoja tai toisaalta arkista torikieltä, vaan sellaista, että sitä tavalliset ihmiset ymmärtävät ja sivistyneet kiittävät.”

”Mitättömät ja vähemmän tärkeät asiat pitää sivuuttaa vain ohimennen mainiten, jotta suurista tapahtumista voisi puhua riittävästi. ... Et sinäkään, kun kestitset ystäviäsi ja pöydässä on kaikkea valmiina yltäkyllin – leivonnaisia, lintuja, äyriäisiä, villikarjua, jänispaistia, sisälmyksiä ja niilinahventa – tarjoa kesken kaiken suolakalaa ja papurokkaa vain sen vuoksi, että sitäkin on saatavilla!”

Maria Guzenina kertoo kolumnissaan (Demari 26.5.) jutun, jonka on lukenut Douglas Adamsin kirjasta *Salmon of Doubt*. Tiivistettynä tarina alkaa näin. Adams oli ostanut itselleen kupin kahvia, paketin keksejä ja sanomalehden ja istunut pöytään, jossa jo istui siistiltä vaikuttava herrasmies. Kun Adams sekoitti kahviaan, naapuri otti tyynen rauhallisesti pöydältä keksipaketin, avasi sen ja söi yhden keksin. Adams päätti olla reagoimatta ja otti puolestaan itse keksin. Hetken kuluttua tuntematon röyhykimys työnsi taas kätensä keksipakettiin, ja sen jälkeen Adams teki samoin – ja näin paketti tyhjeni vuorovedolla. Guzenina huipentaa tarinan:

”Niille, jotka ovat Adamsia luke-neet, ei tule yllätyksenä se, että tälläkin tarinalla on opettava loppu. Kun pöydällä olevasta keksipaketista ei enää ollut aseksi, tuntematon mies nousi pöydästä ja poistui. Sanaakaan ei vaihdettu. Vain vihaisia mulkaisuja puolin ja toisin. Myös Adams keräsi pian tavaransa. Kun hän nosti pöydältä sanomalehtensä, hän löysi sen alta oman avaamattoman keksipaketkinsa.”